

Dar kartą apie PLB Lituanistikos katedrą UIC

GIEDRIUS SUBAČIUS,
PLB Lituanistikos katedra

Vis daugiau balsų pasigirsta apie PLB Lituanistikos katedros magistro ir daktaro programų likimą Ilinojais universitete (University of Illinois at Chicago). Zigmą Viskantą iš Los Angeles („Draugas“, 2009 m. vasario 26 d.) iškėlė įvairių klausimų. Ačiū jam. Taip pat ačiū naujai įsikūrusiai Ilinojais universiteto Čikagoje (UIC) Lietuvių studentų asociacijai, kuri pareiškė savo tvirtą žodį apie padėtį universitete – jie nori studijuoti lituanistinius dalykus, bet galimybės jiems siaurina („Draugas“, 2009 m. kovo 27 d.).

Iš tiesų, PLB Lituanistikos katedros Ilinojais universitetas tarsi neketina uždaryti visai. Dabar jis panaikino dalį programų – būtent magistro ir daktaro. Bent šiuo metu bakalauro lygio kursus universitetas yra linkęs išlaikyti. Tačiau faktas yra toks, kad UIC lituanistika pažeminta iš aukščiausio lygio studijų (daktaro programos) iki žemiausio (bakalauro kursų). O tik daktaro studijas turinti lituanistika gali būti visavertė tarp kitų mokslų. Paprastai sakant, lituanistikos mokslo kalvė Amerikoje – PLB Lituanistikos katedra UIC – iš žirgyno daroma pelių urveliu.

Nors jau 2007-aisiais priėmimas į lituanistikos magistro ir daktaro programas buvo sustabdytas, bet tada dekanas Dwight McBride tekalbėjo apie laikiną pristabdymą, esą kol bus surastas naujas Slavų ir baltų departamento (kuriame yra ir mūsų katedra) vadovas. Tačiau departamentui vadovas nesurastas iki šiol, o 2008 metų vasarą dekanas jau gerokai griežčiau pareiškė, kad lituanistinių magistro ir daktaro programų atidaryti iš viso neketina. Po to PLB Fondo atstovai du kartus buvo susitikę su dekanu ir jo pavaduotojais aptarti katedros padėties UIC, tačiau universiteto pusė ir po tų pokalbių neketina tęsti uždarytųjų programų.

University of Illinois at Chicago

PLB Lituanistikos katedra pradėjo veikti 1984 metais, tad šiemet jai sukanka 25-eri – ketvirtis amžiaus. Pasaulio lietuviai pasirašė 600,000 dolerių dovanos aktą dar 1981 metų rudenį, o 1984-aisiais jau buvo surinkta pusė sumos. Pernai suma jau buvo išaugusi maždaug iki 1 mln. ir 600 tūkst. dolerių, nors dėl krizės, universiteto atstovų žodžiais, suma fonde yra sumažėjusi gal iki 1 mln. 200 tūkst. dolerių. Katedros reikmėms naudojama dalis priaugančių procentų. Kiek pats universitetas katedrai skyrė ar neskyrė lėšų – nežinau. Sunku suskaičiuoti. Į patį katedros fondą UIC neįdėjo nieko, bet išlaikė du lituanistus profesorius: iš pradžių katedros vedėją prof. Bronių Vaškėlį ir prof. Violetą Kelertienę, o nuo 1993–1994 metų, kai prof. Kelertienė tapo katedros vedėja – ją ir mane. Bet studentai taip pat mokėjo universitetui mokesčių už lankomus lituanistinius kursus; pavyzdžiui, daugiausia studentų sutraukiantį Lietuvių kultūros kursą kiekvienais mokslo metais išklauso 120 studentų (per visą katedros gyvavimo laiką susidarytų gal per tūkstantį studentų, išlaikiusių Lietuvių kultūros egzaminus). Bet dekanatas neatrodo norintis kalbėtis apie visas šias lėšas. Universitetui atrodo, kad pakanka pasakyti, jog dviejų profesorių ir magistro bei daktaro programų jis išlaikyti negalys.

Lietuvos Respublikos vyriausybės parama buvo ženkli tuo, kad ji skyrė lėšų dviem lietuvių kalbos dėstytojams, atvykusiems dėstyti į UIC: lektoriui Giedriui Židoniui 2006–2007 mokslo metais ir prof. Violetai Kalėdaitei 2007–2008 m.

Per 25 metus katedroje studijavo daug magistro ir kiek mažiau daktaro laipsnio siekiančių studentų. Štai PLB Lituanistikos katedros magistrų ir doktorantų: Vita Storey, Alma Jakimavičiūtė, Julius Keleras, Jolanta Macevičiūtė, Karilė Vaitkutė, Danas Lapkus, Dalia Kučėnas, Jūra Avižienis, Rasa Kalinauskaitė, Eglė Ivinskienė, Aušra Veličkaitė, Neringa Klumbytė, Rūta Birštonaitė, Žydrūnas Drungilas, Kristina Sakalavičiūtė, Dalia Cidzikaitė, Elizabeth Novickas, Audra Savickaitė, Vladas Krivickas, Daiva Litvinskaitė, Aurelija Tamošiūnaitė.

Daktaro programą baigė ir lituanistikos disertacijas iš lietuvių literatūros apgynė trys doktorantai: Dalia Kučėnas, Danas Lapkus, Dalia Cidzikaitė. Visi trys pagal savo disertacijas parengė ir išleido po knygą bei susilaukė gerų įvertinimų. Šiuo metu prie savo disertacijų tebedirba Daiva Litvinskaitė ir Aurelija Tamošiūnaitė.

Katedroje lankėsi daug mokslininkų iš Lietuvos ir kitų Europos kraštų. Su Fulbright stipendija buvo atvykę prof. Albertas Zalatorius, prof. Egidijus Aleksandravičius, Sigita Daukša. Lituanistikos kursų katedroje dėstė kviestiniai profesorai iš Lietuvos: Albertas Zalatorius, Egidijus Aleksandravičius, Vladas Sirutavičius, Rūta Marcinkevičienė, Dalia Čiočytė.

Taip pat su PLB fondo, Lietuvių Fondo, Švedijos ir Lietuvos vyriausybų, Soros fondo stipendijomis buvo

atvažiaavę daug kitų mokslininkų: Artūras Tereškinas, Giedrius Viliūnas, Rima Pociūtė, Rūta Melinskaitė, Regimantas Tamošaitis, Dalia Satkauskytė, Loreta Mačianskaitė, Ingrida Matusevičiūtė, Ramunė Marcinkevičiūtė, Rūta Skendelienė, Nomeda Satkauskienė, Jurgita Staniškytė, Karolis Klimka, Dalia Kuizinienė, Reda Pabarčienė, Saulė Buzaitė, Jurgita Baltrušaitytė, Linas Saldukas, Vitalija Stravinskienė, Rimas Žilinskas, Ramūnas Korsakas, Daiva Dapkutė, Almantas Samalavičius, Pietro U. Dini, Viktorija Heiskanen.

Ačiū visiems, kuriems rūpi PLB Lituanistikos katedros ateitis ir tai viešai pasakote. Kvieščiau ir daugiau „Draugo“ skaitytojų pasisakyti apie katedrą – kokią išivaizduotumėte jos ateitį, kokios taktikos ir strategijos galima būtų laikytis, kad UIC lituanistiką išlaikytume kuo stipresnę? Sutartyje su universitetu įrašyti svarbūs žodžiai: PLB Lituanistikos

katedra įsteigta amžinai (in perpetuity). Jos tikslas sutartyje taip pat užtvirtintas aiškiai: studijuoti lietuvių kalbą, literatūrą ir civilizaciją.

Kaip tiksliai pastebėjo Lietuvių studentų asociacijos UIC nariai – pasaulinio lygio klasės universitetas (bent taip save reklamuojantis) galėtų ne mažinti, o plėsti studijas, kuriančias jam pasaulinio universiteto šlovę. Svarstau sau, gal ir laišku tiesiai pačiam dekanui Dwight McBride į universitetą su pageidavimu atidaryti lituanistines magistro ir daktaro programas galėtų būti paveikūs? Gal universitetas imtų jaustis labiau atsakingas laikytis dovanotojų intencijos? Bent jau prieš gerą šimtą metų, kai buvo sunku patikėti, kad Rusijos valdžia leis lietuviams lietuvišką mokyklą ir lotynišką abėcėlę, žmonės vis tiek masiškai siuntė valdžiai prašymus – mokyklas ir rašmenis dabar turime...

Laiškai, nuomonės, komentarai

Rašykite mums el. pašto adresais: redakcija@draugas.org
dalia.cidzikaite@gmail.com

DEŠIMT GERIAUSIŲ LIETUVIŲ POETŲ:

1. Donelaitis,
2. Maironis,
3. Aistis,
4. Bradūnas,
5. Brazdžionis,
6. Miškinis,

7. Marcinkevičius,
8. Strielkūnas,
9. Martinaitis,
10. Švaistas.

Danguolė Klimienė
Rochester, NY

* * *

Poetai, kurie man, mėgėjai, labiausiai yra prie širdies (alfabetiškai):

Jonas Aistis
Leonardas Andriekus
Bernardas Brazdžionis
Kotryna Grigaitytė

Antanas Jasmantas (A. Maceina)
Maironis
Salomėja Nėris
Antanas Vaičiulaitis

Rūta Andries
Media, Pennsylvania

* * *

Nesu nei poetė, nei rašytoja, o tik eilinė poezijos mėgėja ir poetų gerbėja. Pasirenku geriausius tuos, kurie minties ir vaizdo išraiškai perkelia žodį į muzikines erdves, paliesdami giliausias žmogiškąsias stygas.

Kristijonas Donelaitis
Maironis
Antanas Baranauskas

Jonas Aistis
Vincas Mykolaitis-Putinas
Antanas Jasmantas
Bernardas Brazdžionis
Kazys Bradūnas
Salomėja Nėris
Kontryna Grigaitytė
Rožė Šomkaitė
So. Orange, N.J.

* * *

Dešimt geriausių lietuvių poetų:

1. Donelaitis,
2. Maironis,
3. Aistis,
4. Bradūnas,
5. Brazdžionis,
6. Miškinis,

7. Marcinkevičius,
8. Strielkūnas,
9. Martinaitis,
10. Švaistas.

Danguolė Klimienė
Rochester, NY

Redakcijos pastaba. Skaitytojų laiškuose pateikta nuomonė nebūtinai sutampa su „Draugo“ redakcijos nuomone. Taip pat primename, jog laiško autorius, ypač elektroninio laiško, turi būtinai jį pasirašyti bei nurodyti savo adresą ir telefono numerį. Anoniminių laišku ir laišku be adreso nespausdiname.

Apsilankykite internetinėje „Draugo“ svetainėje
www.draugas.org